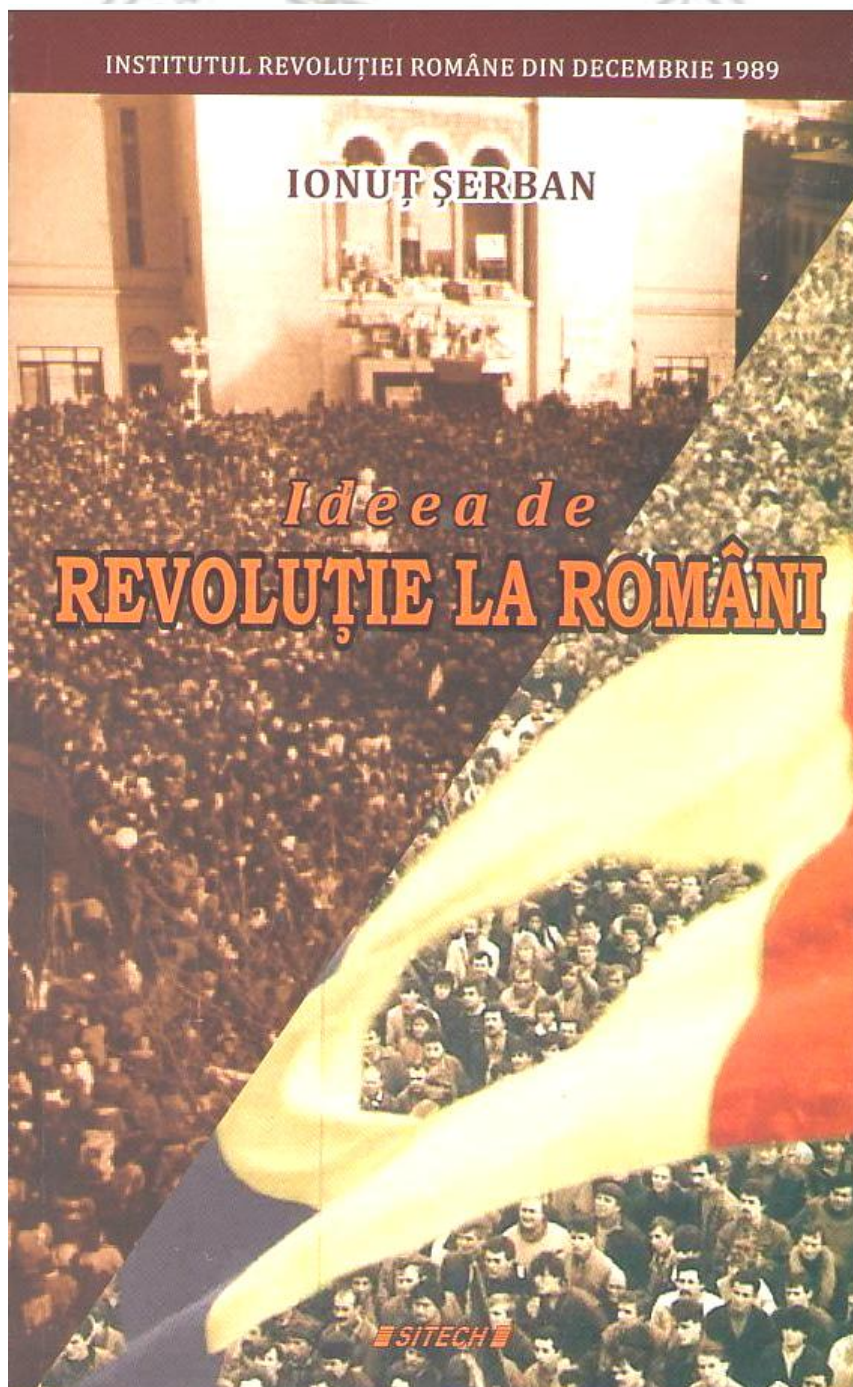

Ionuț ȘERBAN: „IDEEA DE REVOLUȚIE LA ROMÂNÎ”, Craiova, Editura Sitech, 2010, 254 p.

Prof. univ. dr. Sorin Liviu Damean

Subiectul cărții care face obiectul recenziei noastre este unul interesant și, deopotrivă, incitant asupra căruia s-a aplecat un tânăr universitar craiovean, Ionuț Șerban, decis să-i dezvăluie resorturile și evoluția, spre o mai lesne înțelegere a cititorului. Este vorba, în fapt, de o perioadă de mai bine de două secole de istorie românească, o istorie frământată și marcată de transformările profunde la nivelul societății și instituțiilor, transformări provocate adeseori de revoluții sau lovituri de stat.

Așezate în „calea tuturor răutăților”, la confluența a trei Imperii cu intenții anexioniste, Otoman, Habsburgic și Rus, provinciile românești, separate de anumite conjuncturi nefavorabile, se vor afla permanent în căutarea propriei identități. O identitate comună pentru populația celor trei provincii românești, Moldova, Muntenia și Transilvania, o identitate clădită pe comunitatea de origine, de limbă, de tradiții culturale și spirituale. Conștiința de neam afirmată în secolele XVII-XVIII și reflectată în operele cronicarilor, în lucrările lui Dimitrie Cantemir, în operele corifeilor „Școlii ardelenе” – acești veritabili „apostoli ai românismului” – va evolua, sub impulsul ideilor iluministe și al principiilor promovate de Revoluția franceză și războaiele napoleoniene, spre conștiința națională, spre conștiința necesității realizării unității politice, a statului național unitar modern.

Formarea și afirmarea națiunii române, a identității naționale reprezintă rezultatul acestor acumulări anterioare: mișcarea politică din Transilvania, inițiată de răscoala din 1784 și acțiunile lui Inochentie Micu, cu obiectivul de a-i situa pe românii aflați sub dominația habsburgică, în structurile social-politice ale provinciei, precum și mișcarea politică din Principate, din Moldova și Muntenia aflate sub suzeranitate otomană, orientată spre respectarea și consolidarea autonomiei interne, spre unirea politică și constituirea statului național, iar apoi spre cucerirea independenței și desăvârșirea unității naționale.

Dacă Revoluția din 1821 a determinat redeșteptarea mișcării naționale și a impulsionat, prin consecințele sale, transformări la nivelul instituțiilor și societății, Revoluția din 1848 a înscris pe români „în calendarul lumii”, revendicările lor de restructurare a regimului, în sensul modernizării, de realizare a unității politice fiind cunoscute și dezbătute la nivelul opiniei publice europene.

În contextul unor împrejurări interne și externe favorabile, fără de care nu se pot produce transformări radicale în cadrul unei societăți, românii au dat dovadă de suficientă maturitate politică și de curaj pentru a pune Puterile europene, reticente la orice schimbări de esență, în fața faptului împlinit. Așa s-au putut înfăptui unirea Moldovei și Munteniei într-un singur stat la 1859, unitatea administrativă și legislativă din 1862, reformele modernizatoare – aplicate în urma unei lovituri de stat, cea din 1864 – instituirea regimului monarhiei constituționale

în 1866, proclamarea independenței de stat în 1877 și, în fine, desăvârșirea unității naționale în 1918.

Odată înfăptuit obiectivul politic al realizării statului național, care să-i cuprindă pe aproape toți românii între aceleași granițe, societatea românească va parcurge în perioada interbelică o nouă etapă, de mari transformări, chiar dacă nu revoluționare, în direcția democratizării și progresului.

Însă, același secol XX, caracterizat drept „un secol al extremelor”, a însemnat pentru români o perioadă marcată de lovituri de stat, precum cea din 10 februarie 1938 a Regelui Carol al II-lea – care a dus la instituirea unui regim monarhic autoritar cu accente totalitare – cea din 6 septembrie 1940, prin care puterea a fost încredințată generalului Ion Antonescu și legionarilor, cea din 21-23 ianuarie 1941, prin care legionarii sunt înlăturați de la guvernare, instituindu-se dictatura militară antonesciană, cea din 23 august 1944, al cărei rezultat avea să fie înlăturarea regimului antonescian, ieșirea din războiul alături de germani și trecerea de partea coaliției Națiunilor Unite, cea din 30 decembrie 1947, prin care Regele Mihai, în urma presiunilor comuniștilor și ale tancurilor sovietice, este silit să abdice, instituindu-se un regim comunist totalitar care, la rândul său, a cunoscut diferite etape de evoluție și manifestare, de la forma stalinistă la cea a comunismului național.

Cât privește prăbușirea și înlăturarea regimului comunist din România, în urma evenimentelor din decembrie 1989, care s-au caracterizat prin violență și victime umane, părerile istoricilor, dată fiind perioada relativ scurtă de timp scursă de la producerea lor, sunt încă împărțite în a le califica drept revoluție sau lovitură de stat.

Toate aceste aspecte se regăsesc în cartea de față, în capitole ale căror titluri sunt grăitoare prin ele însele. Meritul autorului este acela de a ne înfățișa, într-o formă sintetizată care îmbină eseul cu veleitățile unei lucrări științifice, o pagină din istoria tumultuoasă a acestui popor, care a cunoscut ca forme de manifestare în plan național atât revoluțiile, cât și loviturile de stat. Scrisă într-un ritm alert, captivant, cartea domnului Ionuț Șerban se dorește a fi nu numai o simplă trecere în revistă a unor evenimente care au marcat evoluția statului și societății românești, ci în egală măsură o lecție a trecutului pentru a înțelege mai bine prezentul și a prefigura viitorul.